BELÜGYMINISZTÉRIUM

12300/1964

SZOLGÁLATI HASZNÁLATRA!

II/II 3

1562 3086

3687 vizjo S.

12122/1964.

3014 ÁB S' 1983.

A MINŐSÍTÉS MEGSZŰNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

AZ ÖNKÉNTES RENDŐRI SZOLGÁLAT SZABÁLYZATA

007/1964. BMH parancs

A BELÜGYMINISZTÉRIUM II. FŐCSOPORTFŐNÖKSÉG KIADVÁNYA
1964

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /1

BELÜGYMINISZTÉRIUM
12 300/1964

Jóváhagyom!
KŐRÖSI GYÖRGY s. k.
rendőr vezérőrnagy
miniszterhelyettes

SZOLGÁLATI HASZNÁLATRA!
..... 3086. sz. példány

A MINŐSÍTÉS MEGSZŰNT
az 1995. évi LXV. tv. 28. §-ára
figyelemmel

AZ [redacted]
ÖNKÉNTES RENDŐRI SZOLGÁLAT SZABÁLYZATA

A BELÜGYMINISZTÉRIUM II. FŐCSOPORTFŐNÖKSÉG KIADVÁNYA
1964
ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /2

64.2536/1 — Zrínyi Nyomda, Budapest

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /3

E Szabályzat meghatározza a közrendvédelem, a közúti közlekedés, a folyam és légirendészet, a bűnügyi szolgálat területén foglalkoztatott önkéntes rendőri csoportokkal kapcsolatban az

I. általános rendelkezéseket,
II. a szervezési feladatokat,
III. az önkéntes rendőrök jogait, kötelességeit,
IV. az önkéntes rendőrök feladatait,
V. a szolgálat ellátását,
VI. a dicséretek, jutalmazások és elmarasztalások módját,
VII. a nyilvántartásokat.

A Szabályzat megjelenésekor lép hatályba.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /4

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /5

I.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Az önkéntes rendőrök csoportokban fejtik ki tevékenységüket, a közrend, közbiztonság érdekében.

A csoportokat — melynek tagjait az állampolgárok közül delegálják — az illetékes rendőrfőkapitányságok, járási, városi, kerületi rendőrkapitányságok irányításával, a körzeti megbízottak, illetőleg egyes szakterületek vezetői, előadói szervezik és irányítják.

Csoportokat az önkéntesség és delegálás érvényesítésével:

a) területen,

b) objektumokban

kell szervezni.

6/b. 1. **Területi önkéntes rendőri csoport:**

a) *Közrendvédelmi feladatok ellátására;*

város, városi kerület, község, nagyobb település, tanyaközpont területén, a vasúti vonal és folyamszakaszon történő igénybevételre.

b) *Közúti közlekedésrendészeti feladatok ellátására:*

— járási székhelyeken, városokban, budapesti kerületekben, a járás, város területén, illetőleg a kerületen belüli igénybevételre,

— Budapesten és megyeszékhelyeken a főváros, illetőleg a megye egész területére kiterjedő foglalkoztatásra.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /6

2. **Objektumi önkéntes rendőri csoport:**

a) *Közrendvédelmi feladatok ellátására:*

Nem zárt objektum területén és környékén (állami gazdaság, tsz., nagyobb építkezés, stb.) az ott dolgozókból ideiglenesen létrehozott szolgálat.
Objektumnak kell tekinteni azt a nem zárt létesítményt, melynek területe nagy kiterjedésű és a foglalkoztatott munkások száma többszáz főt meghalad.
Ilyen önkéntes rendőri csoport a megyei (budapesti) rendőrfőkapitányok kezdeményezése alapján az illetékes pártszervezet és gazdasági vezetők egyetértésével, a dolgozók támogatásával, a BM illetékes csoportfőnökének engedélyével szervezhető.

A csoportok tevékenységüket az objektum belső rendszabályainak (igazgatói utasítások, rendelkezések) figyelembevételével végezzék.

b) *Közúti közlekedésrendészeti feladatok ellátására:*

— a legnagyobb közlekedési és szállítási vállalatoknál, azok telephelyein és kirendeltségénél,
— más nagy gépjárműparkkal rendelkező szervnél és intézménynél.

3. Közúti közlekedésrendészeti szakterületen való foglalkoztatásra — mind területen, mind objektumon belül — az alábbi szakcsoportokat kell kialakítani:

a) Oktatási és propaganda,

b) Forgalom ellenőrzési,

c) Közúti, műszaki és garázs ellenőrzési,

d) Forgalom irányítási.

4. A BM illetékes csoportfőnökeinek engedélye alapján, ha a terület operatív helyzete szükségessé teszi, a bűnözés elleni harcra külön speciális csoportok is szervezhetők. Ilyen csoportokat az illetékes szolgálati ágak osztályvezetői szervezzék, Budapesten a csoportvezetők, megyéknél a vonalvezetők irányítsák.

5. A csoportok számát, a terület, objektum közbiztonsági helyzetének figyelembevételével kell meghatározni. Egy-egy területre több önkéntes rendőri csoport is szervezhető. Egy-egy csoport létszáma 5 főnél kevesebb és 20 főnél több nem lehet.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /8

II.

ÖNKÉNTES RENDŐRI CSOPORT SZERVEZÉSE

1. **Önkéntes rendőr lehet:**

a) Az a 18. életévét betöltött magyar állampolgár — nemre való tekintet nélkül, aki büntetlen előéletű, politikailag, erkölcsileg megbízható, környezetében, munkahelyén köztiszteletben áll, az önkéntes rendőri megbízatással járó kötelezettségeket önként vállalja és e feladatra valamely szervezet vagy kollektíva delegálja.

b) A fegyveres erők és testületek, a polgári fegyveres őrség, az önkéntes tűzoltóság, üzemrendészet és társadalmi bizottságok stb. tagjai az önkéntes rendőri csoportokba nem vonhatók be.

c) Nem célszerű azon személyek delegálása, akiknek állami, társadalmi, gazdasági beosztásuknál fogva feladatuk a közbiztonság szilárdítása, a társadalmi tulajdon védelme, az állampolgárok nevelése és a rendőrség munkájának támogatása.

d) Közúti közlekedésrendészeti feladatok ellátására elsődlegesen közlekedési szakembereket kell delegáltatni.

2. **Csoportokba való jelölés, delegálás és a meglevő csoportok létszámának kiegészítése:**

a) Rendőri kezdeményezésre a helyi párt-, tanácsi, társadalmi, gazdasági szervek, vagy egyéb kollektívák (lakóbizottság, munkabrigádok) tesznek javaslatot azon személyekre, akik hajlandók és alkalmasak az önkéntes rendőri munkában résztvenni.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /9

b) A jelölés célirányosságának elősegítése érdekében az érintett szervek vezetőit tájékoztatni kell az önkéntes rendőrök jogairól, kötelességeiről, felhasználásuk módjáról és a velük szemben támasztott igényekről.

c) A beérkezett javaslatok alapján gondoskodni kell a bűnügyi priusz beszerzéséről.

d) Amennyiben a javasolt személy delegálásának akadálya nincs, ezt közölni kell a javaslatot tevő szervek vezetőivel. Taggyűlés, tanácsülés, közgyűlés, lakógyűlés, termelési értekezlet stb. elé kell a javaslatot terjeszteni döntés végett. A kollektíva határozza el, hogy a javaslatba hozott személyt delegálja-e az önkéntes rendőri csoportba, vagy sem. A delegálás alapján az önkéntes rendőr felvételét a járási (városi) rendőrkapitányság vezetője hagyja jóvá.

e) A meglevő és működő csoportok létszámának kiegészítése esetén a javasolt személye megítélésénél a csoport véleményét is figyelembe kell venni.

3. Önkéntes rendőri csoport alakítása és a csoportvezető megválasztása:

a) A megalakulást ünnepélyessé kell tenni, amelyen a rendőrkapitányság vezetője (közlekedésrendészeti szervek vezetője, osztályvezető) vagy megbízottja vegyen részt. A helyi párt-, állami, társadalmi és gazdasági szervek vezetőit, illetve ezek képviselőit meg kell hívni.

b) A rendőri szerv vezetője vagy megbízottja
— adja ki a csoport tagjainak az önkéntes rendőri igazolványt, karszalagot, szolgálati jelvényt és mondja ki a csoport megalakulását,
— tegyen javaslatot a csoportvezető és helyettes személyének megválasztására,
— határozza meg az alapvető tudnivalók elsajátítására, a legközvetlenebb feladatok ellátására vonatkozó tennivalókat,
— oktassa ki a csoport tagjait a szolgálati és hivatali titok betartására.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /10

c) Az újonnan létrehozott csoportokat fokozatosan kell a munkába bevonni.

d) A csoport munkájának irányítására — erre legrátermettebb, jó szervező, irányító készséggel rendelkező csoportvezetőt és helyettest kell választani 3 évi időtartamra, 3 év után is újraválaszthatók.

Ha a csoportvezető vagy helyettese feladatát nem képes ellátni, munkáját elhanyagolja, a csoport tagjainak jogában áll a megbízatás alól 3 év letelte előtt felmenteni. A felmentéshez a csoport tagjai kétharmadának egyetértése szükséges.

A csoportvezető akadályoztatása esetén (betegség, iskola, hosszabb távollét stb.) a vezetői feladatokat helyettese látja el. Ilyen alkalmakkor a csoportvezetőre vonatkozó jog- és feladatkör illeti meg. Egyébként szolgálatát a többi csoporttagokhoz hasonlóan teljesítse.

4. Csoportból történő kiválás:

Történhet:

a) *Saját kérelemre vagy felmentéssel, ha:*

— a területről elköltözött, vagy munkahelye megváltozott,
— betegségből kifolyólag a feladatok ellátására alkalmatlanná válik,
— katonai vagy más fegyveres szolgálatra bevonul,
— olyan beosztásba kerül, hogy a feladatok elvégzését nem tudja vállalni,
— bármi ok folytán további szolgálatot nem kíván ellátni;

b) *Visszahívással, ha:*

— politikai, erkölcsi magatartása kifogásolható,
— sorozatosan hanyagul látja el szolgálatát,
— munkahelyén elhanyagolja munkáját;

c) *Kizárással, ha:*

— a feladatok ellátását megtagadja,
— önkéntes rendőri mivoltával visszaél,

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /11

— bűntettet követ el.
A visszahívást a csoport tagjai, a foglalkoztatásért felelős rendőr, annak elöljárói és a delegáló szerv kezdeményezheti.
Az önkéntes rendőri csoportból saját kérelemre, vagy kizárással történő kiválásról — az ok feltüntetésével — a delegáló szervet értesíteni kell. Szükség esetén kérni kell új személyek delegálását.
Az önkéntes rendőri megbízatás megszűnésekor az igazolványt és valamennyi szolgálati felszerelést be kell vonni, figyelmeztetni kell az illetőt a szolgálati és hivatali titok megtartására.
Az igazolványt a kiállító rendőrkapitányság igazgatásrendészeti alosztályára kell felterjeszteni irattározásra.
Lakhely vagy munkahely változás miatt történő kiválás esetén, amennyiben az állampolgár új lakhelyén is önkéntes rendőr kíván maradni, az illetékes rendőri szervet szolgálati úton értesíteni kell.
Járáson belül történő lakhely vagy munkahely változása esetén az önkéntes rendőrtől bevont igazolványt a keletkezett iratokhoz csatolva, a szolgálati út betartásával az illetékes rendőri szervnek kell megküldeni.
Új önkéntes rendőri igazolványt kell kiadni, ha a változás [redacted] járáson kívül történt.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /12

III.

AZ ÖNKÉNTES RENDŐR JOGAI ÉS KÖTELESSÉGEI

1. **A Magyar Népköztársaság egész területén jogosultak:**

a) *Valamennyi önkéntes rendőr:*

— felhívni az állampolgárokat közrendet sértő magatartásuk megszüntetésére, szükség esetén személyazonosságuk igazolására;

— a közrendet sértő, vagy bűntettet elkövető állampolgárokat tettenérés esetén elfogni és a legközelebbi rendőrnek átadni, vagy rendőri szervhez bekísérni;

— gépkocsit igénybevenni a balesetek áldozatainak segítség nyújtása érdekében;

— felhívásra a rend fenntartása céljából akadálytalanul belépni nyilvános helyekre (klubokba, sporttelepekre, filmszínházakba);

— szolgálat teljesítése közben szolgálati célokra igénybevenni vállalatok, hivatalok, intézmények és egyéb szervek telefonjait;

— ha a közrend és közbiztonság érdeke úgy kívánja, szolgálati minőségben (önállóan) fellépni;

— a szolgálat ellátásával felmerült pénzügyi kiadásainak megtéríttetésére;

— kérelemre és panaszra a rendőrség bármely szervéhez, vagy az őt delegáló szervhez;

— sérülés esetén rokkantsági nyugdíj, SZTK járandóságra;

— részére adományozott kitüntetések viselésére.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /13

b) *A közlekedésrendészeti szervek által irányított önkéntes rendőr közúti bűntett alapos gyanúja vagy szabálysértés esetén:*

— a közúti forgalomban résztvevő gépjárműveket megállítani, a jármű állapotát, biztonsági berendezéseit megvizsgálni,

— a gépjárművel kapcsolatos okmányokat (hatósági és menet okmányokat) ellenőrizni,

— a gépjárművezető okmányokat (személyi és vezetői igazolvány) ellenőrizni,

— a gépjárművezetőtől betétlapot elvenni,

— a közlekedési és szállítási vállalatok garázsaiba, telephelyeire műszaki ellenőrzés céljából belépni.

2. **Kötelesek:**

— védeni a társadalmi tulajdont, az állampolgárok személyét, vagyonát, intézkedéseket tenni a közrend megsértésének, bűntett elkövetésének megelőzésére;

— példát mutatni a munkában, a társadalmi tevékenységben, a magánéletben;

— a feladatok végrehajtása során fegyelmezett, bátor magatartást tanúsítani, a meggyőzés eszközével, megelőző jelleggel intézkedni a jogsértővel;

— a szolgálati és hivatali titkot megőrizni;

— a szolgálat teljesítése során viselni az önkéntes rendőri karszalagot és jelvényt, magánál tartani önkéntes rendőri igazolványát;

— a szocialista törvényességet minden intézkedésénél betartani és betartatni;

— a csoportvezetőnek és helyettesének engedelmeskedni.

3. Az önkéntes rendőrt — kötelességének teljesítése során — a BTK. 114. §-a szerint hivatalos személynek kell tekinteni. Ennek megfelelően a *hivatalos személlyel azonos jogvédelem* illeti meg, ha hivatásának jogszerű gyakorlásában vagy abból kifolyólag

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /14

— erőszakkal vagy fenyegetéssel akadályozó,
— intézkedésre kényszerítő, illetőleg
— tettleg bántalmazó

személy tudomással bír arról, hogy önkéntes rendőrrel áll szemben.

a) Ebből adódóan:

— intézkedés megkezdése előtt a karszalagot tegye fel,
— nyilvánítsa ki ténykedésének szolgálati jellegét,
— szükség esetén igazolványát mutassa fel,
— ha a késedelem veszéllyel jár, az intézkedést megelőzően határozott formában — „a törvény nevében" felszólítással — hivatkozzon önkéntes rendőri mivoltára.

b) Az önkéntes rendőrt az általa hivatalos minőségben, vagy hivatalos jelleg felhasználásával elkövetett visszaélés esetén *fokozott büntetőjogi felelősség* terheli.

c) A végszükség megállapítható az önkéntes rendőrök javára, mivel feladataikat társadalmi munkaként végzik, nem hivatásból.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /15

IV.

AZ ÖNKÉNTES RENDŐR ÉS CSOPORTVEZETŐ FELADATAI

1. Állambiztonsági vonalon:

Külön utasítás szabályozza.

2. Társadalmi tulajdon védelmi vonalon:

— Szolgálat közben ellenőrizze az objektumok védelmi berendezéseit (zárak, ajtók, ablakok, kerítés, védőrács stb.), kísérje figyelemmel az őrök, éjjeliőrök tevékenységét, hogy azok szolgálatukat kellő éberséggel, körültekintéssel, a kiadott utasításoknak megfelelően látják-e el.

— Kísérje figyelemmel és jelezze:

hogy az ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági objektumokban, építkezéseknél és egyéb munkálatoknál a felszerelések, a berendezések, anyagok és egyéb értékek kezelése és tárolása biztonságosan történik-e;

az észlelt bűntettekre (lopás, sikkasztás, hűtlen és hanyag kezelés, rongálás, pazarló gazdálkodás stb.) utaló körülményeket és erre lehetőséget nyújtó okokat;

azokat a helyeket, ahol terményeket és más anyagokat szabadban tárolnak, s bűntett elkövetésére lehetőség nyílik;

az üzérek, közismert kupecek, valamint a rendszeresen, vagy nagyobb mennyiségben felvásárlást végző személyek tevékenységét, a piacokon, vásárcsarnokokban, vásárokon és egyéb alkalmakkor tapasztalt közellátási bűntettre, üzérkedésre és spekulációs tevékenységre utaló jelenségeket;

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /16

a kereskedelem területéről a hamis mérésre, számolásra, árdrágításra, az áru minőségének megrontására, illetve a vásárlók megkárosítására utaló jelenségeket;
ha engedélyhez kötött tevékenységet anélkül végeznek (engedély nélküli ipargyakorlás, borkimérés, pálinkafőzés, egyéb pénzügyi bűntettek, adócsalás, vámbűntettek stb.);
olyan személyeket, akik jövedelmükkel arányban nem álló költekezést folytatnak.

3. **Bűnüldözés vonalán:**

— körözött egyén megjelenése esetén tegyen azonnal jelentést, ha a késedelem veszéllyel jár, fogja el,
— kísérje figyelemmel a veszélyes bűnöző, a garázda személyek tevékenységét és tapasztalatairól adjon tájékoztatást.
Ellenőrzést náluk nem foganatosíthat;
— helyszínes bűncselekmények észlelése esetén biztosítsa a helyszínt, értesítse a rendőrséget.
A helyszínre érkező rendőri közeget intézkedéséről, tapasztalatairól tájékoztassa.
Bevonható résznyomozati cselekmények végzésébe (nyomok, eszközök, személyek felkutatása, biztosítása stb.);
— minden gyanús jelenségről adjon tájékoztatást. Hívja fel a rendőrség figyelmét a hazárdjátékot folytató személyekre, a bűntettből származó tárgyak átvételének, megőrzésének, illetve eladásának körülményeire,
— tájékoztassa, segítse az éjjeliőröket, a házfelügyelőket és a lakosságot a bűntettek, szabálysértések megelőzésében,
— az áruházakban, a piacokon, az állomásokon, a várótermekben, a vonatokon stb. figyelésen keresztül akadályozza meg a zsebtolvajlást és csomaglopást. Tettenérés esetén eszközöljön elfogást,
— vegyen részt a bűnügyi portyaszolgálatban. Ilyen esetekben karszalagot és jelvényt nem viselhet,
— kísérje figyelemmel a bíróság által feltételesen szabadságra bocsátottakat és a próbára bocsátott fiatalkorúakat,
— végezzen felvilágosító munkát a gyermekek és fiatalkorúak helyes nevelése érdekében.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /17

4. **Közrendvédelmi vonalon:**

— tömegszerencsétlenség, közúti, vasúti, légi, hajózási balesetek, tűzvész, árvíz és más elemi csapás esetén őrzési feladatokban, mentési munkálatokban vegyen részt,
— rendőr mellett megerősítésként objektumőri, vagy mozgóőrszem szolgálatot lásson el,
— készültségi szolgálat, riadó, vagy rendkívüli események idején külön eligazítás alapján, végezze feladatát,
— szórakozó helyeken, parkokban, sportpályákon, rendezvényeken és más nyilvános helyeken felügyeleti szolgálatot teljesítsen,
— felvonulások, gyűlések, tömegmegmozdulások alkalmával kordonszolgálatot teljesítsen,
— kísérje figyelemmel az üzletek, objektumok, italboltok, kerékpármegőrző helyek, piacok stb. előtt vagy azok környékén a gyanús személyeket és tárgyakat.

Ha a szolgálat megkívánja, a figyelést karszalag nélkül, rejtve is elláthatja, erre azonban csak a figyelést szervező rendőr adhat engedélyt.

5. **Közúti közlekedésrendészeti vonalon:**

a) Valamennyi önkéntes rendőr:

— részt vesz a közúton történő rendezvények biztosításában (útlezárás, forgalom elterelés, parkírozás segítése, parkírozó járművekre való felügyelet stb.);
— intézkedik a közlekedés rendjének megsértőivel szemben, figyelmeztetéssel, illetőleg feljelentés megtételével;
— közlekedési balesetek esetén elsősegélyben részesíti a sérültet, értesíti a mentőket, az illetékes rendőri szerveket, biztosítja a helyszínt, feljegyzi a tanúk személyi adatait, és őket súlyos baleset esetén a helyszínelő járőr megérkezéséig visszatartja;
— a forgalom biztonságára zavarólag ható, vagy azt veszélyeztető jelenségekről, cselekményekről tájékoztatást ad, illetve ha módjában áll, gondoskodik azok megszüntetéséről;

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /18

— közhasználatú járművek nagy forgalmú megállóhelyeinél, vagy rendkívüli forgalom (vásár, piac, sportrendezvény stb.) esetén segíti a fel- és leszállás zavartalanságát, a rend fenntartását;
— megfelelő szakismeret és előadói képesség birtokában közlekedési, balesetelhárítási propaganda előadásokat tart;
— segíti a különböző balesetelhárítási rendezvények, ankétok, kiállítások, filmvetítések stb. szervezését.

b) *A közúti közlekedésrendészeti szervek által foglalkoztatott önkéntes rendőr:*

Az oktatási és propagandista szakcsoporton belül:
— segíti a gépjárművezetői továbbképzést;
— közreműködik az iskolai KRESZ oktatásban;
— részt vesz az úttörő közlekedési járőrcsoportok tevékenységének irányításában, szolgálat ellátásuk segítésében;
— más szakterületen foglalkoztatott önkéntes rendőri csoportok közlekedésrendészettel kapcsolatos oktatásában közreműködik;

A forgalom ellenőrző szakcsoporton belül;
— ellenőrzi a közúti forgalomban résztvevő járműveket és azok vezetőit;
— részt vesz a közlekedésrendészeti szervek által szervezett razzia-szerű közúti közlekedés ellenőrzésében;

Közúti, műszaki és garázs ellenőrzési szakcsoporton belül:
— a közlekedési és szállítási vállalatok, illetőleg más nagy gépjármű parkkal rendelkező üzemek, szervek és intézmények garázsaiban, telephelyein műszaki ellenőrzést végez;
— közreműködik a közúti forgalomban résztvevő járművek műszaki ellenőrzésében;
— segíti a gépjárművezetők műszaki továbbképzését;

Forgalom irányító és biztosító szakcsoporton belül:
— nagy forgalmú csomópontok és útkereszteződések forgalmi rendjének fenntartásában közreműködik;

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /19

— segíti a forgalomirányító őrszemek munkáját;
— indokolt esetben irányítja a forgalmat (külön felhatalmazás alapján).

6. **Igazgatásrendészeti vonalon:**

— fedje fel és szóban jelentse a bejelentkezést elmulasztó, a határövezetben jogtalanul tartózkodó, továbbá személyi igazolvánnyal nem rendelkező, vagy lejárt személyi igazolványt használó személyeket;
— kutassa fel az engedély nélkül vándoripart folytató személyeket;
— azonnal tegyen jelentést a rendőrségnek, ha tudomást szerez olyan személyről, aki
  — engedély nélkül fegyvert, lőszert, robbanóanyagot állít elő, fegyvert, lőszert elad, vesz, tart birtokában, vagy fegyvert javít;
  — fegyvert, lőszert, robbanóanyagot az engedélyezett céltól eltérően használ;
  — robbanóanyagot nem az engedélyezett helyen tárol, vagy engedély nélkül szállít;
  — lőteret engedély nélkül használ;
  — sokszorosító gépet engedély nélkül javít vagy tart birtokában.
— Kísérje figyelemmel a rendőri felügyelet alatt álló magatartását, tevékenységét és észrevételeiről adjon tájékoztatást. Önálló ellenőrzést azonban nem foganatosíthat.
— Ügyeljen fel az utcák, terek, parkok, ligetek, csarnokok és más nyilvános helyek tisztaságára, rendellenesség esetén eszközöljön figyelmeztetést.
— Kutassa fel a csavargó és felügyelet nélkül hagyott gyermekeket. Feltalálás esetén kísérje szüleihez, vagy a kmb.-hez, illetve a helyi tanácshoz.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /20

7. **A csoportvezető:**

A rendőri szerv vezetője, vagy megbízottja elvi és gyakorlati irányításával, segítségével az alábbi feladatokat végzi:

— a csoport munkájának összefogása, a szolgálat irányítása, a rendőrség megbízottja által meghatározottak szerint;

— a szolgálatba induló önkéntes rendőrök eligazítása és rendszeres ellenőrzése;

— szolgálati és állampolgári fegyelemre nevelés;

— a területi párt-, állami, társadalmi és gazdasági szervekkel, a munkásőrséggel, tűzoltósággal és a helyi lakossággal való szoros munkakapcsolat kiépítése a meghatározottak szerint;

— az oktatáson a rendszeres megjelenésről való gondoskodás;

— az önkéntes rendőri csoportvezetők tanácskozásán való részvétel, s annak alapján a csoport tagjai részére eligazítás tartása;

— a szolgálattal kapcsolatos anyagi, pénzügyi teendők intézése;

— javaslattétel a csoport tagjainak megdicsérésére, jutalmazására, illetve elmarasztalására;

— a rendkívüli eseményekről (bűntett, elemi csapás stb.) azonnali jelentéstétel az illetékes rendőri szervnek;

— az „önkéntes rendőri csoportnapló" vezetése;

— kmb. huzamosabb távolléte esetén a helyettesítő kmb.-vel, nyomozó tiszthelyettesekkel, járőrökkel együttműködni. Ilyen esetben is biztosítani kell a csoportvezető konkrét irányítását, segítését, beszámoltatását. A kmb. a távollét idejére részletesen igazítsa el a csoportvezetőt feladataira.

A csoportvezető szolgálati ideje alatt a részére rendszeresített és megkülönböztető jelzéssel ellátott karszalagot viseli. A csoport tagjaival szemben jogosult jelen szabályzatban biztosított dicsérő és elmarasztaló jogkör gyakorlására.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /21

8. **Az önkéntes rendőrök által önállóan is ellátható feladatok:**

a) *Valamennyi önkéntes rendőr:*

— kordonszolgálat, objektumőrszolgálat, járőrszolgálat;

— községekben, kevésbé forgalmas helyeken, rendezvények alkalmával forgalom eltérelése;

— szérűk és raktárak őrzésére kirendelt polgári személyek, valamint éjjeliőrök ellenőrzése;

— gyanúsan viselkedő személyek igazoltatása;

— bűntettek elkövetésén való tettenérés esetén a Be. 99. §. (4) bekezdése alapján előállítás, elfogás eszközlése;

— propaganda előadások tartása.

b) *Közúti közlekedésrendészeti szervek által irányított önkéntes rendőr:*

— iskolai KRESZ oktatás vezetése;

— úttörő közlekedési járőrcsoportok tevékenységének irányítása;

— a közúti forgalom ellenőrzése, közlekedésrendészeti intézkedések foganatosítása;

— nagy forgalmú útkereszteződések, csomópontok forgalmi rendjének biztosítása, közhasználatú járművek megállóhelyeinél az utasforgalom segítése;

— közúti, műszaki és garázs ellenőrzések megtartása.

9. **Önkéntes rendőr nem vonható be, illetve nem intézkedhet:**

— titkosnak minősített rendőrségi ügyviteli munkába, titkos iratok kézbesítésébe;

— olyan munkába, amit az elrendelő parancs szigorúan titkosnak minősít. Ebben részfeladat is csak olyan mértékben adható, hogy az a titkosnak minősülő parancs vagy irat teljes, vagy részbeni felfedéséhez ne vezessen;

— nyomozati cselekmények önálló végzésébe, egyes részfeladatok kivételével;

— kényszerítő eszközök önálló alkalmazása (bűntetten való tettenérés esetét kivéve);

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /22

— helyszínbírságolás kiszabása;
— személyt rendőr nélkül nem őrizhet és nem kísérhet, kivéve a Be. 99. §. (4) bekezdésben foglalt eseteket. (A felügyelet nélkül levő vagy csavargó gyermekek kísérésére ez nem vonatkozik!);
— fegyveres erők és testületek tagjaival szemben — kivéve a súlyos bűntetten való tettenérést. Ilyen esetben visszatarthatja és lefegyverezheti az elkövetőt. Erről azonnal jelentést kell tennie;
— diplomáciai és személyes mentességet, mentelmi jogot élvező, valamint ügyészségek és bíróságok tagjaival szemben;
— nem veheti el a gépjárművezető igazolványát és a gépjármű hatósági jelzéseit.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /23

V.

A SZOLGÁLAT ELLÁTÁSÁVAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

1. A szolgálat tervezése és teljesítése:

a) Az önkéntes rendőr havi 16 óra szolgálatra vehető igénybe. Kérésére többet és kevesebbet is teljesíthet. A szolgálati órákat heti bontásban a helyi adottságok és körülmények figyelembevételével kell megosztani.

b) A foglalkoztatásért felelős rendőr eligazítása alapján a csoportvezető a szolgálatot előre két hétre tervezze meg.

c) A közúti közlekedési szervek által irányított önkéntes rendőröknek szolgálati ténykedésként kell figyelembevenni a foglalkozásukkal összefüggő közúti közlekedésük során végzett ellenőrzéseiket, intézkedéseiket.

d) Szolgálat ellátása történhet önállóan, egyenruhás vagy polgári ruhás rendőrrel, illetve munkásőrrel. Egy-egy szolgálati feladat ellátására csak kettő vagy több fő önkéntes rendőr vezényelhető. Kivételt képeznek az olyan esetek, amikor egy fő is zavartalanul el tudja látni a meghatározott feladatot. Kettő vagy több önkéntes rendőrnek együtt történő vezénylése esetén parancsnokot kell kijelölni, aki felelős a hozzá beosztott tevékenységéért.

e) Az önkéntes rendőr nem kötelezhető arra, hogy lakhelyén kívül eső területeken lásson el rendszeresen szolgálatot. Kivételt képeznek a közúti közlekedésrendészeti szervek által irányított önkéntes rendőrök.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /24

f) Ha engedélyezett önvédelmi fegyvere van, azt szolgálat közben magával viheti és jogos védelem esetén használhatja.

2. **Eligazítás, beszámoltatás:**

a) A szolgálatba induló önkéntes rendőröket a csoportvezető rendszeresen igazítsa el. Fontosabb, rendkívüli feladatok megoldása esetén a csoportvezető helyett a foglalkoztatásért felelős, vagy annak elöljárói tartsák meg az eligazítást.

b) Az önkéntes rendőri csoportok vezetőit működési területük székhelyén havonta legalább egy alkalommal részletesen tájékoztatni kell a terület közbiztonsági helyzetéről és meghatározni az elkövetkezendő időre a szolgálat irányát és feladatait. Az eligazítás tényét és a főbb feladatokat a csoportnaplóban az adott hónapra vonatkozó szolgálat tervezés hátlapjára rögzíteni kell.

c) Az önkéntes rendőröket a csoportvezető hetenként egyszer számoltassa be tevékenységükről, észrevételeikről.

d) A csoportvezető havonta (az oktatás alkalmával) a foglalkoztatásért felelős iránymutatása szerint értékelje a csoport munkáját, az eredményeket, hiányosságokat és határozza meg a következő hónap feladatait. Az értékelésen a foglalkoztatásért felelős legyen jelen és észrevételeivel, tanácsaival segítse a csoport munkáját.
Javasolni kell, hogy időközönként a delegáló szervek számoltassák be az általuk delegált önkéntes rendőröket.

3. **Ellenőrzés:**

a) Az önkéntes rendőrök közvetlen ellenőrzése a csoportvezető feladata. Az ellenőrzés arra irányuljon, hogy a csoport tagjai szolgálatukat a megadott helyen és időben, az előírtak szerint lássák el.

b) A foglalkoztatásért felelős rendőr rendszeresen köteles az önkéntes rendőri csoport vezetőjét irányító, ellenőrző munkájában segíteni (ellenőrizni).

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /25

4. **A tanácskozás rendje:**

a) *Évenként* járási, városi és városi kerületi szinten *az önkéntes rendőri csoportok vezetőinek.*
E tanácskozások célja az önkéntes rendőri csoportok és vezetői munkájának értékelése.

b) A tanácskozásokra meg kell hívni:
— a párt-, állami, társadalmi és gazdasági szervek vezetőit;
— a BM, határőrség, munkásőrség, tűzoltóság vezetőit.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /26

VI.

OKTATÁS ÉS NEVELÉS

1. Állandó és rendszeres oktató, nevelő munkával fejleszteni kell az önkéntes rendőrökben a társadalmi kötelességérzetet, hogy megértsék a reájuk bízott munka fontosságát, megismerjék az önkéntes rendőri feladatokat.

   Tartalmát elsősorban megszabják:

   — a Magyar Népköztársaság Alkotmánya,
   — a fontosabb párt- és kormányhatározatok, jogszabályok.
   — a szocialista törvényesség elvei,
   — a társadalmi tulajdon védelme,
   — a közrend, az állampolgárok személye, vagyona védelmének helyzete,
   — az önkéntes rendőri munkával kapcsolatos szabályok, utasítások.

2. Az oktató, nevelő munkát féléves tematika alapján konzultációk, tanácskozások, tájékoztató előadások és havi oktatások formájában kell megvalósítani.

   a) A megyei — budapesti rendőrfőkapitányságok által kiadott irányelvek alapján, járásonként, kerületenként kell a tematikát elkészíteni, a helyi adottságok és körülmények figyelembevételével. A tematikában havi bontásban kell meghatározni, hogy mikor, mit oktassanak. Az irányelveket a rendőrfőkapitányság vezetője, a tematikát a rendőrkapitányság vezetője hagyja jóvá.

   b) A vasút-, folyam- és légirendészeti önkéntes rendőrök oktatási anyagának meghatározásánál ügyelni kell arra,

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /27

hogy a működési területük sajátosságainak megfelelő ismereteket sajátítsák el.

c) A közúti közlekedésrendészeti szervek által irányított önkéntes rendőrök oktatási tematikáját úgy kell kidolgozni, hogy

— az egyes szakcsoportok tagjai elsődlegesen a szakosításnak megfelelő anyagot tanulják,

— alaposan megismerjék a közúti közlekedés szabályait, azokat megfelelőképpen értelmezzék, illetőleg alkalmazzák intézkedéseik során.

3. Az oktatásra havi 3, a közúti közlekedésrendészeti szervek által irányított önkéntes rendőrök részére 4 órát kell fordítani, ami nem számítható be szolgálati órának.

a) Az oktatást csoportonként, a csoport székhelyén kell megtartani. Városokban, budapesti kerületekben és olyan községekben, ahol több önkéntes rendőri csoport működik, összevontan is tartható.

b) Időpontját az önkéntes rendőrök bevonásával, előre kell megállapítani. Szükség esetén havonta kettő vagy több alkalommal, különböző időpontokban, ugyanazon anyagokból ismételten szervezni kell oktatást, hogy a részvétel minden önkéntes rendőr számára biztosított legyen.

c) Megszervezéséért, megtartásáért a rendőrkapitányságok, illetőleg a közlekedésrendészeti szervek vezetői felelősek. E feladatok végrehajtására be kell vonni a rendőrkapitányságok és közlekedésrendészeti szervek tisztjeit, őrsparancsnokokat, körzeti megbízottakat és a közúti közlekedésrendészeti szervek által irányított — arra alkalmas — önkéntes rendőröket.

Különböző szakanyagok ismertetésére vegyék igénybe a szakágak specialistáit:

— orvosokat, egészségügyi dolgozókat,

— állami és üzemi tűzoltókat,

— jogi szakembereket, ügyészeket, bírókat stb.,

— a tanácsok igazgatási előadóit,

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /28

— közlekedési szakembereket, vizsgabiztosokat, közúti ellenőröket stb.

d) Az oktatási év szeptember 1-ével kezdődik és június 1-ig tart, kivéve a közúti közlekedésrendészeti szervek által irányított önkéntes rendőröket, akiknek október hó 1-től, március 31-ig terjedő időben kell az oktatást tartani.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /29

VII.

DICSÉRET, JUTALOM ÉS ELMARASZTALÁS

1. Azokat az önkéntes rendőröket, akik példásan teljesítik kötelességüket, kiváló eredményeket érnek el a közbiztonság szilárdításában, kitüntetésben, dicséretben, pénz- vagy tárgyjutalomban kell részesíteni az alábbiak szerint:

a) *kitüntetés adományozása*

az Elnöki Tanács, illetve belügyminiszter által.

b) *pénz- vagy tárgyjutalom, oklevél*
a rendőrfőkapitányság, a járási, városi, kerületi rendőrkapitányság vezetője által,

c) *köszönetnyilvánítás a csoport előtt*
a foglalkoztatásért felelős rendőr által.

d) *szóbeli dicséret a csoport előtt*
az önkéntes rendőri csoportvezető által.

2. A rendőrkapitányság vezetője tegyen javaslatot a delegáló szerv vagy munkahely vezetőjének az önkéntes rendőr dicséret vagy jutalomban való részesítésére is.

3. Az önkéntes rendőri munkát a lakosság előtt népszerűsíteni kell. E célból fel kell használni a helyi és országos sajtót, rádiót, televíziót, az üzemi lapokat, faliújságot és a Belügyminisztérium kiadványait.

4. Azokat, akik a kollektíva által előlegezett bizalommal visszaélnek, szolgálatukat hanyagul, felületesen látják el, el kell marasztalni az alábbiak szerint:

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /30

a) *szóbeli figyelmeztetés*

b) *szóbeli megrovás a csoport tagjai előtt*
a foglalkoztatásért felelős rendőr, és önkéntes rendőri csoportvezető által,

c) *kizárás az önkéntes rendőri csoportból*
a rendőrkapitányság vezetője, illetve a közlekedésrendészeti szerv vezetője által.

5. A kizárás indokai a II. fejezet 4. pontjának c) bekezdésében felsorolt esetek lehetnek.

6. A dicséretről, jutalmazásról, illetve elmarasztalásról a rendőrkapitányság vezetője írásban értesítse a delegáló szervet. Az értesítés másolati példányát az önkéntes rendőr irataanyagánál kell elhelyezni.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /31

VIII.

NYILVÁNTARTÁSOK

Az önkéntes rendőrök és általuk kifejtett tevékenység számontartása céljából az alábbi nyilvántartásokat és segédleteket kell vezetni:

1. Önkéntes rendőrök nyilvántartása:

a) A kmb.-k az általuk irányított önkéntes rendőri csoportok tagjait a „Nyilvántartó Könyv"-ben az e tárgyban kiadott utasítás szerint tartsák nyilván.

b) A közúti közlekedésrendészeti szervek és más szakterületek által foglalkoztatott önkéntes rendőrök nyilvántartását is hasonlóképpen kell felfektetni

2. Önkéntes rendőrök személyi anyagának gyűjtője:

Az önkéntes rendőrökre vonatkozó személyi anyagokat (fénykép, priuszlap, javaslatok, feljegyzések stb.) önkéntes rendőrönként a nyilvántartás sorrendjében borítékban, illetőleg a közlekedésrendészeti szervnél a borítékokat dossziéba helyezve az őrsön kell őrizni. Ezen anyagokat a szervezetből történt kiváláskor az irattárba kell helyezni.

3. Önkéntes rendőri csoportnapló:

Központilag kiadott, nyomdai úton előállított nyilvántartás.

a) A csoportnapló az önkéntes rendőri csoport okmányát képezi, s az biztonságos, zárható helyen tartandó úgy, hogy a csoportnaplóhoz a foglalkoztatásért felelős, a csoportvezető távollétében is bármikor hozzáférhessen.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /32

b) A csoportnaplót kellő pontossággal és felelősségérzettel kell vezetni, abba csak a valóságnak megfelelő adatok kerülhetnek.

c) A foglalkoztatásért felelős a csoportnapló, valamint saját nyilvántartása alapján állítja össze a havi önkéntes rendőri statisztikát.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /33

IX.

VEGYES RENDELKEZÉSEK

1. Önkéntes rendőri igazolvány:

a) Az önkéntes rendőri igazolványok kiállítását, nyilvántartását, a bevont igazolványok kezelését a rendőrkapitányságok igazgatásrendészeti alosztályai végzik. Az igazolványok 6 havonkénti érvényesítése a foglalkoztatásért felelős feladata.

b) Az új igazolványokat 6x6-os fényképpel kell ellátni és sarkuknál szárazbélyegzővel lebélyegezni. A fényképek elkészítése költségeit a rendőrségnek kell fedezni.

c) Igazolvány elvesztése, megsemmisülése, ellopása esetén a rendőrigazolványokra vonatkozó utasítás szerint kell elrendelni a körözést. Az ezzel kapcsolatos feladatok az igazgatásrendészeti alosztályok hatáskörébe tartoznak. Új igazolványt csak akkor szabad kiadni, ha megállapítást nyert, hogy az ténylegesen elveszett, vagy bármely módon megsemmisült. Az önkéntes rendőr új igazolvány kiadásáig szolgálatot nem teljesíthet.

2. Önkéntes rendőri karszalag:

a) Az önkéntes rendőrök részére rendszeresített karszalag kék színű, fehér szegéllyel ellátott, 45 cm hosszú és 11 cm széles. Közepén két sorban fehér betűkkel „ÖNKÉNTES RENDŐR" felirat.

b) A csoportvezető karszalagjának felső szegélyénél az „ÖNKÉNTES" szó felett 6 cm hosszú, 1 cm széles, arany színű szalag van.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /34

3. *Költségek megtérítése:*

a) A szolgálati ténykedésből adódó költséget (útiköltség, napidíj stb.) az érvényben levő rendelkezések szerint az őrs ellátmányából kell fedezni.

b) Amennyiben az önkéntes rendőrt szolgálatellátás során rendkívüli anyagi károsodás (ruházat szakadás stb.) éri, vagy önhibáján kívül ő idéz elő anyagi kárt, a felmerülő költségeket a Belügyminisztérium viseli.

4. *Sérülés, baleset esetén követendő eljárás:*

Az önkéntes rendőri tevékenység teljesítése során bekövetkező, vagy abból származó sérüléseknél, baleseteknél az alábbiak szerint kell eljárni:

a) *Társadalombiztosításban részesülőknél:*

— Aki SZTK biztosított és az önkéntes rendőri szolgálat teljesítése közben balesetet szenved, vagy ebből eredően betegség következtében munkaképességét részben vagy egészben elveszti, rokkantsági nyugdíjra, illetve baleseti járadékra jogosult. Ha a baleset következtében meghal, családtagjait szintén ellátás illeti meg.

— Az orvosi kezelés, a gyógyszer és mentőkocsi használat, valamint a kórházi kezelés biztosítása az SZTK hatáskörébe tartozik.

b) *Társadalombiztosításban nem részesülő esetében:*

— Ha az önkéntes rendőr nem SZTK biztosított és önkéntes rendőri szolgálat teljesítése közben baleset éri, vagy sérülés miatt munkaképtelenné válik, részére a baleset napjától a munkaképtelenség időtartama alatt a baseseti járadék vagy rokkantsági nyugdíj megállapításáig — legfeljebb azonban 100 nap időtartamra — a BM napi 30,- Ft baleseti segélyt folyósít.

— Az orvosi kezelés, a gyógyszer, a mentőkocsi használat, valamint a kórházi kezelés költségeit a BM téríti meg.

ÁBTL -4.2. - 12300/1964 /35

— Az a) és b) pontokban részletezett költségeket, illetve segélyeket a szükséges igazolások ellenében az illetékes megyei (budapesti) rendőrfőkapitányságok pénzügyi osztályai a 03/31. költségvetési tételről folyósítják.

Budapest, 1964. május 15.

ÁBTL -4.2.- 12300/1964 /36